

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 11/2012 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om förslaget
till Europaparlamentets och rådets förordning
(den gemensamma fiskeripolitiken)

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Stora utskottet sände den 9 september 2011 statsrådets skrivelse om förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning (den gemensamma fiskeripolitiken) (U 30/2011 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för eventuella åtgärder.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Orian Bondestam, jord- och skogsbruksministeriet
- forskare Jari Setälä, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet (VFFI)
- näringslivschef Vesa Karttunen, Centralförbundet för fiskerihushållning

- verkställande direktör Kim Jordas, Finlands Yrkesfiskarförbund FYFF rf
- ordförande Markku Markkula, Finlands Fritidsfiskares Centralorganisation rf
- skyddsexpert Matti Ovaska, WWF Finland.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- Finlands Fiskhandlarförbund ry
- Finlands Fiskodlarförbund rf
- Tornio-Muonijokiseura ry.

Samband med andra handlingar

Utskottet har 20.10.2011 lämnat utlåtande i ärendet (JsUU 9/2011 rd).

STATSRÅDETS KOMPLETTERANDE SKRIVELSE

Förslag

Se dokument EG nr 2371/2002, KOM(2009) 163 slutlig, 8977/09. PECHE 102.

Regeringens ståndpunkt

Se dokument U 30/2011 rd.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Utskottet upprepar ställningstagandena i sitt tidigare utlåtande (JsUU 9/2011 rd — U30/2011

rd). Utskottet betonade speciellt att det behövs effektivare reglering och andra grundliga för-

ändringar av fisket för förbättring av laxbeståndens tillstånd i Östersjön.

Utskottet anser att man med den nuvarande gemensamma fiskeripolitiken inte nått de mål som ställts för hållbart fiske. Största delen av fiskbestånden i EU:s havsområden lider för tillfället av starkt överfiske. EU:s gemensamma fiskeripolitik behöver en grundlig förändring eftersom fiskeflottans fiskeeffektivitet har ökat i sin helhet och fiskets effektivitet har överskridit hållbarheten för många fiskbestånd. Man bör i fortsättningen nå bättre resultat i praktiken med den gemensamma fiskeripolitiken då det gäller återhämtning, skydd och reglering av fiskeresurser.

Överlåtbara fiskekvoter

Utskottet konstaterar att kommissionen föreslår att ett obligatoriskt system med s.k. överlåtbara fiskenyttjanderätter införs. Överlåtbara fiskenyttjanderätter innebär att fiskeriföretagen ges en andel av fiskekvoten som riktats till ett visst fiskbestånd.

Överlåtbara fiskekvoter har inte varit i bruk i Finland, i stället regleras fiskens kapacitet. Fiskare har rätt att fiska med viss kapacitet som är bunden till fartygets storlek och motorstyrka. Det största problemet för Finlands trållflotta är för tillfället att en stor del av fiskekapaciteten är i utländsk kontroll och en del av den inhemska fiskförädlingsindustrin måste anlita utländska strömmingsleverantörer. Utskottet finner den nuvarande situationen vara problematisk också med tanke på försörjningsberedskapen. Den ogynnsamma utvecklingen för trålfartygen försämrar snabbt om medlemsstaterna förpliktas till att införa ett obligatoriskt system med överlåtbara fiskenyttjanderätter. Utskottet anser i likhet med statsrådet det nödvändigt att systemet med överlåtbara fiskenyttjanderätter inte blir obligatoriskt på EU-nivå, utan att beslut om eventuellt införande av systemet fattas nationellt.

Småskaligt kustfiske

Stödjande av småskaligt kustfiske har allmänt ansetts vara viktig i reformen av den gemensam-

ma fiskeripolitiken särskilt p.g.a. dess positiva sosioekonomiska effekter. Utskottet framhäver att man i kommissionens förordningsförslag inte har framfört tillräckligt med konkreta åtgärder för utvecklingen av småskaligt kustfiske. Genom att utveckla kustfisket kan man med litet kolspår producera inhemsk närmad för konsumenter.

Utskottet omfattar statsrådets ståndpunkt och anser det nödvändigt att man i förslagets särskilda mål tillägger en separat punkt om främjande av reglerat småskaligt fiske. På detta sätt och på basis av klart definierade mål i förordningen kan man i fortsättningen föreslå att åtgärder som är nödvändiga för lokala förhållanden intas t.ex. i förordningar om strukturstöd. Utskottet betonar också att man i samband med att kustfisket utvecklas bör se till att regleringen av skarv- och gråsälbestånden är tillräcklig, att minskningen av olägenheter är effektiv och att det finns stöd för att hindra uppkomsten av skador.

Bortkastning av fångst

Utskottet omfattar statsrådets ståndpunkt och stöder i princip förbudet att kasta bort fångst. Förändringen förutsätter ändå att de tekniska författningarna för Östersjön överensstämmer med bortkastningsförbudet och att förbudet inte leder till ökade kostnader för fiskenärsbranschen eller till andra problem. Utskottet anser det därför viktigt att de arter som bortkastningsförbudet berör utreds noggrannare havsområdesvis.

I förslaget föreslås en minimireferensstorlek för sill. Enligt förslaget får fiskar som inte uppfyller referensstorleken enbart användas till fiskmjöl eller som foder för sällskapsdjur. Utskottet anser att minimireferensstorlek inte ska tillämpas på strömming. Fiskar som inte blir sålda till människoföda ska i fortsättningen kunna säljas till råvara för fiskmjöl och sällskapsdjursfoder samt till foder för pälsdjur.

Utskottet konstaterar att det med tanke på minskning av fiskets skadliga effekter är väsentligt att fiskets selektivitet utvecklas. Det är särskilt viktigt att minska andelen av fiskar som är

för små i fångsten och hindra att fiskar som simmar igenom fångstredskapen tar skada.

Fleråriga förvaltningsplaner

Utskottet anser i enlighet med statsrådets ståndpunkt att utarbetandet och tillämpningen av fleråriga förvaltningsplaner har gett goda resultat när det gäller att förvalta fiskbestånd. EU bereder för tillfället en egen flerårig förvaltningsplan t.ex. för lax. Anadromiska bestånd av vandringsfisk som äter och blir föremål för fiske i Östersjön består av bestånd från flera olika älvar och deras förmåga att tåla fiskebelastning varierar starkt. Dessutom är en del av bestånden utrotningshotade.

Utskottet anser det viktigt att förteckningen över innehållet i de fleråriga förvaltningsplanerna i artikel 11 kompletteras så att åtgärderna för dimensionering av fisket av utrotningshotade vandringsfiskbestånd beaktas på ett sådant sätt att fisket kan regleras enligt hållbarheten för varje bestånd som fiskas.

Utveckling av Östersjöns fiskeförvaltning

Utskottet konstaterar att kommissionens målsättning att få fiskbestånden på en hållbar nivå till år 2015 är ett nödvändigt mål också för Östersjön. Utskottet framhåller att hållbart fiske av vandringsfiskbestånd förutsätter en avsevärd förstärkning av de naturliga bestånden. Östersjöns vandringsfiskbestånd (lax, havsöring och vandringsik) är känsliga för både förändringar i livsmiljön och effektivisering av fisket eftersom deras livscykel är tämligen lång.

Utskottet konstaterar att det under de senaste åren skett stora förändringar i behovet att reglera laxbestånden. Under de senaste åren har återhämtningens betydelse ökat framför allt i fråga om de nordliga vildlaxbestånden. När Finland anslöt sig till Europeiska gemenskapen räknades Finlands andel av gemenskapens fångskvot enligt fiskarnas havsfångsthistoria. Finlands nationella laxkvot grundar sig på EU-principen om relativ stabilitet. Principen betyder att varje medlemstat i EU får en viss standardiserad procentandel av fångskvoten som är den samma år för år. Principen om relativ stabilitet är grund-

pelaren i EU:s fiskeripolitik och tillämpas på alla fiskbestånd. Principen ska bevaras oförändrad i kommissionens förslag.

Statsrådet stöder kommissionens förslag om att principen om relativ stabilitet tillämpas vid fördelningen av fiskerimöjligheter också i framtiden. Utskottet konstaterar att i fråga om laxen har situationen emellertid förändrats väsentligt jämfört med 1990-talet eftersom andelen odlad lax i fångsten har rasat och Finlands och Sveriges nordliga älvar producerar en avsevärd del av Östersjöns lax genom naturlig fortplantning. Utskottet hänvisar till sitt tidigare utlåtande och betonar att regleringen och utnyttjandet av bestånden måste ändras på lång sikt. Utskottet anser det nödvändigt att man avstår från blandbeståndsfiske av lax samtidigt som de ekonomiska verksamhetsförutsättningarna för yrkesfiske tryggas. En snäv tillämpning av maximal hållbar avkastning (MSY) försvårar dessutom bevarandet av vandringsfiskbeståndens mångfald och tryggar inte laxbeståndens utveckling på ett adekvat sätt och jämlika möjligheter för olika former av fiske att utnyttja laxbestånden på ett hållbart sätt.

Fritidsfiske

Utskottet finner reformeringsförslaget av den gemensamma fiskeripolitiken fortfarande bristfälligt eftersom fritidsfiske inte räknas som aktör inom fiskeribranschen. Fritidsfisket har traditionellt varit ett mycket vanligt fritidsintresse i Finland med uppskattningsvis 1,7 miljoner utövare 2010. Fisket har fortfarande ofta drag av husbehovsfiske. I Finland utnyttjas fiskeresurserna både i havsområden och i insjöar tämligen hållbart och reglerat. Fritidsfiskesektorn utgör en betydande del av fiskerinäringen i Finland. Utskottet fastslår att man i förslaget inte behandlar fritidsfisket som en del av den gemensamma fiskeripolitiken, dess betydelse för tillvaratagandet av fiskeresurser och som en fysisk och psykisk rekreationsskälla för människor och inte heller möjligheterna för hållbar fisketurism. Den gemensamma fiskeripolitiken påverkar i praktiken allt mera fritidsfisket och medlemsstaternas marginaler i det här fallet är inte så stora som

framförs i reformförslaget. Konsekvenserna av en misslyckad gemensam fiskeripolitik som t.ex. kraftigt minskande fiskeresurser och vandringsfiskbestånd som utplånas på grund av överfiske, är skadliga också för fritidsfisket. Förslaget innehåller definition av aktörerna inom branschen och den bör också omfatta gemenskaper som idkar fritidsfiske och fisketurism. Dessa bör också definieras i andra artiklar i den utsträckning det behövs, i synnerhet gällande rådgivande nämnder.

Fritidsfisket ska i fortsättningen av ovan nämnda skäl tas i beaktande som en aktör i EU:s gemensamma fiskeripolitik.

Avslutningsvis

Utskottet anser det viktigt att Östersjöns regionala synvinkel, främjandet av småskaligt kustfiske, förenkling av lagstiftningen samt minskning av byråkrati och administrativa kostnader behandlas i fortsatta förhandlingar. Utskottet omfattar statsrådets ståndpunkt och stöder förstärkning av den lokala och regionala synpunkten samt beslutsfattandet. En regional granskning är bra motiverad för utvecklingen av småskaligt kustfiske och hållbar fiskodling.

Utskottet anser dock till skillnad från statsrådets ståndpunkt att det är nödvändigt att regleringssystemet för laxfisker i Österjön förnyas i samband med att den gemensamma fiskeripolitiken reformeras. Utskottet anser att regleringen av laxfisket och regleringssystemet för havsfiske inom EU ska skiljas åt och att definitionerna i artikel 5 också ska granskas med hänsyn till laxen. Definitionernas för- och nackdelar ska utvärderas t.ex. med tanke på utvecklingen av reglering av laxfisket i Torneälv. Principerna för regleringen av fisket av vandringsfiskbestånd ska förverkligas i enlighet med FN:s havsrättskonventions V del artikel 66 som innehåller bestämmelser om kontrollen av anadromiska fiskbestånd separat från övriga fiskarter. En egen separat reglering som garanterar att mångfalden hos de återstående laxbestånden bevaras ska i framtiden tillämpas på laxfisket. Målet bör vara att öka av mängden lax som stiger upp i älvarna

för att leka genom att fisket regleras i tillräcklig omfattning och den regionala tyngdpunkten ändras.

Utskottet hänvisar till sitt tidigare utlåtande (JsUU 9/2011 - U 30/2011 rd) och betonar fortfarande att Finland i detta sammanhang bör starta en process som syftar till förändring av grunderna för relativ stabilitet gällande laxkvoterna. Dessa aspekter bör tas i beaktande i ståndpunkten om reformen av den gemensamma fiskeripolitiken. Främjande av fisketurism ska också tilläggas till de särskilda målen i artikel 3 vid sidan om främjandet av småskaligt fiske. Likaså anser utskottet med hänvisning till sitt tidigare utlåtande att fritidsfisket ska beaktas i reformen av den gemensamma fiskeripolitiken. Utskottet framhåller dock särskilt att betoningen av fritidsfiskets betydelse i EU:s fiskeripolitik inte får leda till en situation där fritidsfisket på EU-nivå ingående regleras i havsområdet och insjöarna.

Utskottet betonar ytterligare att de senaste lagstiftningsreformerna på EU:s fiskerisektor har regelbundet ökat mängden av byråkrati och kostnaderna på sektorn trots motsatta mål. Man ska bekämpa ökning av byråkrati i samband med reformen av EU:s gemensamma fiskepolitik.

Ställningstagande

Jord- och skogsbruksutskottet anför

att det omfattar statsrådets ståndpunkt och understryker synpunkterna ovan, men förutsätter att grunderna för systemet för reglering av Östersjöns laxbestånd och principen om relativ stabilitet, som ingår i systemet, revideras för laxkvoternas del i samband med en reform av den gemensamma fiskeripolitiken så att iakttagandet av lekstatsprincipen och en ökning av mängden laxar som stiger upp i älvarna ställs som ett mål för laxpolitiken samtidigt som de ekonomiska verksamhetsförutsättningarna för yrkesfiske tryggas.

Helsingfors den 4 maj 2012

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jari Leppä /cent
vordf. Lauri Heikkilä /saf
medl. Heikki Autto /saml
Satu Haapanen /gröna
Lasse Hautala /cent
Anne Kalmari /cent
Pirkko Mattila /saf
Jari Myllykoski /vänst

Mats Nylund /sv
Kari Rajamäki /sd
Janne Sankelo /saml
Arto Satonen /saml
Katja Taimela /sd
Reijo Tossavainen /saf
Tytti Tuppurainen /sd
ers. Simo Rundgren /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Jaakko Autio
utskottsråd Carl Selenius.

AVVIKANDE MENING 1

Motivering

Jag stöder statsrådets ståndpunkt.

Utskottets majoritets ståndpunkt är problematisk eftersom Finland genom anslutningsavtalet har förbundit sig vid att följa principen om relativ stabilitet och har som en del av den godkänt sina egna andelar av laxkvoterna. Anslutningsavtalets ifrågasättande kan senare påverka andra för Finland viktiga intressen.

Alla medlemsstater stöder principen om relativ stabilitet och dess ifrågasättande för laxfiskarnas (anadromiska och katadromiska arter) del leder sannolikt inte till önskat resultat. I stället kan det orsaka irritation i andra medlemsstater och försvaga Finlands position och trovärdighet i förhandlingarna och på så sätt göra det svårare att realisera andra för oss viktiga mål.

Nu när Danmark är ordförandeland är det sannolikt att det skulle vara skadligt med tanke på förhandlingssituationen att kräva att lekstatsprincipen tillämpas eftersom Finland då skulle föreslå att Danmarks andelar av laxkvoterna minskar eller helt överförs till Sverige, Finland eller de baltiska länderna.

Majoriteten i utskottet hänvisar till principen om lekstaterna enligt artikel 66 i havsrättskonventionen. Artikeln innehåller inte en bestämmelse om att laxkvoterna hör endast till lekälvarnas ursprungsstater. Enligt artikeln har ursprungsstaterna ett primärt intresse och ansvar för anadromiska fiskarter och att de ska samarbeta med andra stater och beakta deras fiske. Eftersom EU har exklusiv behörighet i fråga om fisket betyder detta att EU fungerar som ursprungsstat och inte medlemsstaterna. EU sätter sålunda upp fördelningsprinciperna för kvoterna och de grundar sig på relativ stabilitet.

Det är också beaktansvärt att i den nuvarande regeringens regeringsprogram konstateras det att "de ekonomiska verksamhetsförutsättningarna för yrkesfiske ska tryggas". Detsamma nämns också i utskottets utlåtande. Det identifieras dock inte på något konkret sätt i utlåtandet hur det ska genomföras. Det konstateras ytterligare i regeringsprogrammet att "Finland stöder EU:s fiskeripolitik som skyddar utrotningshotade fiskarter och hållbara fiskbestånd genom att beakta verksamhetsförutsättningarna för yrkesfiske". Det kan emellertid ifrågasättas huruvida utskottsmajoritetens ståndpunkt står i samklang med det ovannämnda målet i regeringsprogrammet.

Utskottets majoritet konstaterar i sitt utlåtande att man bör avstå från blandbeståndsfiske av lax. Man torde kunna anse att denna ståndpunkt strider mot målen i regeringsprogrammet. De faktiska verksamhetsförutsättningarna för yrkesfiskare skulle nämligen upphöra om majoritetens ståndpunkt förverkligas ordagrant.

I detta sammanhang är det viktigt att beakta att förslaget till grundförordning för den gemensamma fiskeripolitikens innehåller de viktigaste principerna och utgångspunkterna för politiken varför detaljerna t.ex. om organiseringen av laxfisket inte kan tas med i den.

Ställningstagande

Jag föreslår att

att jord- och skogsbruksutskottet borde ha meddelat som sitt utlåtande att det omfattar statsrådets ståndpunkt.

Helsingfors den 4 maj 2012

Mats Nylund /sv

AVVIKANDE MENING 2

Motivering

Ett lokalt fiskelag är en väsentlig aktör inom laxpolitiken i älvmrådena. Därför är det viktigt att det nämns bland aktörerna.

Ställningstagande

Vi anser följaktligen

att utskottet borde ha konstaterat följande i utlåtandets 16 kapitel: "Försla-

get innehåller definition av aktörerna inom branschen och den bör också omfatta gemenskaper och fiskeområden som idkar fritidsfiske och fisketurism. Dessa bör också definieras i andra artiklar i den utsträckning det behövs, i synnerhet gällande rådgivande nämnder."

Helsingfors den 4 maj 2012

Simo Rundgren /cent
Anne Kalmari /cent
Lasse Hautala /cent
Lauri Heikkilä /saf

Jari Leppä /cent
Pirkko Mattila /saf
Reijo Tossavainen /saf